

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. In quo consistat Assumptio humanitatis facta à Verbo divino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](#)

converso, nostram Justificationem esse causam finalē Christi. *¶* Aliud est, Existētia Christi, & aliud, ejus gloria, & exultatio, proveniens ex nostra Justificatione. Posse autem duo simūl esse fines diverso respectu, res est indubitabilis. Dicimus ergo, hominem & ejus justificationem fuisse finem existētiae Christi; hominem quidem finem *CVI*, Justificationem vero finem *Qui*: non tamen econtra existētiam Christi fuisse finem Justificationis: non enim ideo justificati sumus, vt existeret Christus. Vtterius vero Christus Gloriosus est finis nostra Justificationis, & etiam ipsius existētiae Christi: Christus quidem Finis *CVI*, Gloria autem Finis *Qui*: sed non econtra Justificatio nostra est finis Glorie Christi: non enim Christus alescutus est gloriam & exaltationem nominis, vt nos justificaremus. Exemplum cape simillimum. Agrotat aliquis Princeps, accurrit peregrinus Medicus: non venturus nisi Princeps agrotaret: adhibet Medicinam. ecce! Princeps est finis *CVI*. hujus adventus, & sanitatis finis *Qui*. Sed hic non sifit Medicus, nam curationem Princeps ordinat ad suam utilitatem, & suarum facultatum augmentum: & sic ipse Medicus est finis *CVI* ultimus tam sui adventus, quam curationis, & finis *Qui* est Honorarium seu merces danda a Princepe.

Hinc apparet nihil faciendam esse censuram Cacharini; dicentis, esse indignitatem abominationis dicere, quod Christus propter nos homines & propter nostram salutem sit productus. ita enim est productus propter nos, vt ultimè sit productus propter suam gloriam, quam ex nostra salute consecutus est, dicente Apostolo, quod: proposito sibi gaudio sustinuit Crucem.

205. Objicunt 6. Absurdum, & Christo indecorum est dicere, quod Christus tantummodo sit opus occasionatum: atqui secundum nostram sententiam est opus occasionatum, nempe existeret occasione peccati. *¶* Si vox occasionatum aliud dicere non vult, quam quod Christus venerit in tempore opportuno, adeoque occasio aliud non sit, quam opportunitas, negamus hoc Christo esse indecorum. Si vero per id occasionatum significetur casus fortuitus, eventus non pravus, nec praordinatus, negamus minorem, & dicimus, quod Deus peccatum ipsum antecedenter ad illius existētiam ordinaverit permisivè ad existētiam Christi.

206. Objicunt 7. Incarnatio futura fuit revelata Angelis, & Adamo ante lapsum: atqui revelatio presupponit objectum: ergo pro priori natura ad peccatum Angelorum & Adami, jam presupponebatur futura Incarnatio. Quodsi negas, prout rectè negant RR. ipsum objectum futurum presupponi pro priori natura ad revelationem, adhuc vrget argumentum, nempe quia revelatio saltem presupponit decretum de mitterendo Christo: ergo sicut revelatio fuit prior natura peccato Angelorum & Adami, ita à fortiori prius fuit decretum de mitterendo Christo, & quidem ita fuit prius natura, vt non haberet necessariam connexionem cum peccato Angelorum, quia fuit conjungibile cum negatione peccati: ergo etiam si Angeli & Adam non peccaserint, adhuc existisset decretum Incarnationis. Hoc argumentum disolutum est in Tractatu de Angelis, ad quem locum spectat, ibique solutio videri potest.

CAPUT III.

DE SUBSTANTIA INCARNATIONIS SECUNDVM SE, EIVSQVE EXTREMIS.

CONTROVERSIA I.

In quo confitat Assumptio Humanitatis facta à Verbo divino.

§. PRIMVS.

Error Nestorij & Eutychetis.

207. **C**irca Mysterium Incarnationis duo principiū errores in Ecclesia natū, & ab eadem damnati sunt: qui etsi inter se è diametro oppositi sint, ita quidem vt secundus ex odio prioris obortus

sit, ex eodem tamen errore fundamento ambo originem traxerunt, nullā scilicet admissâ distinctione inter Naturam, & Personam.

Nestorius, ex hypocrita prasbytero Patriarcha Constantinopolitanus (cujus historiam scribit

bit Baronius ab anno Christi 428. vsque ad annum 436. & Petavius) secutus antiquiores hæreticos, docuit, Naturam Humanam Christi non fuisse Verbo divino verâ & physicâ vniione vnitam, seu brevius & phrasî Theologicâ, negavit Vnionem factam esse in Persona, hoc est, ita vnitam fuisse, vt vi Vnionis vna eademque Persona verâ & propriè esset Deus & Homo. Vnde consequenter assertur, duas esse Personas Deum & Hominem. Quia verò videbat se premi S. Scriptura verbis, Christum Deum & hominem affirmantibus, dixit, Deum huic homini fuisse coniunctum specialissimo affectu & gratiâ, vi cuius homo ille aliquo modo, & quidem majori titulo quam alij sancti, diceretur Deus : & sicut duo conjuges ob affectum conjugalem, dicuntur *vna caro*, ita ob illum affectum Deus dicatur *caro factus*. Hinc inventus est vehementer in titulum *Deiparae*. nec ferre potuit, B. Virginem THEOTOKON appellari. Erroris hujus fundamentum, vt dixi, fuit, quod existimaret Nestorius, Naturam & Personam esse aequaliter idem : vnde subsumpsit : atqui ex duabus personis non potest fieri vna persona : *Persona enim*, vt definit Boëtius, est *Rationalis natura individua substantia*. ergo est divisa ab omni alia substantia : ergo non potest fieri vna substantia seu persona ex duabus : hoc enim esset mutare essentiam Personæ, quia ex divisa per essentiam suam fieret indivisa.

208. Decem annis post damnatum Nestorium, Eutiches Archimandrita, cùm abominaret errorem Nestorij, nec tamen sciret distingue-re Naturam & Personam, existimavit, non esse alium modum defendendi vnitatem Personæ cum Christo, quam si dicarunt, ex duabus Naturis, di-vina scilicet & humana factam esse vnam Naturam : adeoque negabat in Christo duas naturas, hoc ipso, quia secundum ipsum duas naturas erant duas personæ. Cùm autem vngeretur, imperceptibile esset, quod ex duabus Naturis fieret vna Natura, ita ineptivit, vt diceret, Naturam divinam esse conversam in humanam seu in carnem ; cùm autem hujus propositionis absurditas illi demonstraretur ex eo, quod id quod convertitur in aliud, debeat desinere ; natura autem di-vina vtique non deserit, mutavit propositionem, & tandem dixit, carnem esse conversam in Naturam divinam : denique ad plures hujusmodi stoliditates admittendas adactus fuit vel ipsem, vel ejus Sectatores, vt tandem dicerent, ex duabus naturis factam esse vnam commixtionem, sicut fit mixum ex Elementis, quæ non actu, sed tantum virtute manent in mixto.

Error iste, qui pridem ante auctorem habuit Apollinarem, damnatus fuit à Concilio Chalcedonensi, & à Leone Papa.

209. Media inter hos errores incedit *Ve-ritatis Catholica*, quæ, sicut negat in Christo duas Personas, ita affirmit duas Naturas, vnde Theologi paucis verbis dicunt, Vnionem non esse factam in Natura (vt volebat Eutiches) sed in Per-

sona ; (quod negabat Nestorius) adhuc clama-
Athanasius in suo Symbolo rem totam con-
hendit de Christo, sicut statuens. [Qui liber
fit & Homo, non duo tamen, sed unus est Christus. Vnus autem non conversione divinitate
in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.
Vnus omnino non confutione substantie, sed
nitate Persona.] Quia autem hoc alter non
nec intelligi potest, nisi Persona aliquid appre-
addat Naturæ, quod per vniom cum Persona
Verbi excludatur à Natura humana, id est ex hoc
Mysterio deprehensum est, Perfectitudinem super-
addere aliquid Naturæ, quod fortasse ante hys-
teri hujus notitiam nemo suscipiat est.

Dixi 1. *Fortassis*. Scio enim, aliosq; v
Cajerano, Valentio, & Grettero, vñsum esse quod
Aristoteles agnoverit hanc veritatem, dum dicit
Substantiam in primam & secundam. Sed alio
stotelem alij aliter interpretantur.

Dixi 2. *Nemo suscipiat est*. Nolo mi-
negare, quod quis potuerit suscipiat, faciat
hunc discursum. Persona Petri, v.g. est Natura
humana divisa ab omni alia Persona : ergo
negationem communicationis : hanc negatio
est necessaria, eo quod sit impossibilis communi-
catione, vel contingens : si contingens, jam habet
aliud constitutivum personæ superadditum
Naturæ : si necessaria, nulla est necessaria ut
distingueri à Natura. Hoc discursus factus
poterat quis in questionem vocare, virum et in
duobus verum sit : an negatio communicationis
sit necessaria an contingens : evidens enim non
erat, nec esse poterat, eam esse necessariam : pe-
terat ergo aliqui subiori cogitatione de inventa-
da aliqua congruentia, ex qua bonum & opus
sit naturæ, posse virtute primi Entis Omnipotens
vñiri & communicari Naturam Petri ab
supposito, v.g. Angelico : nam vi talis vñis
teneretur Angelus specialiter gubernare tales na-
& gloriolum esset, hunc hominem esse disti-
gnum. Hinc vltreius suscipiat potuerit, scilicet
aliquid merè negativum, evidenter repugnat vñ
naturam vñiri alteri supposito, habenti enim
subsistentiam negativam : nam vel virtus nega-
tio deberet tolli, vel vñaque manere, nec enim
potest natura vñiri negationi alterius nature, ut
omnes concedunt : ergo si subsistentia effera-
gatio, esset negatio necessaria respectu alterius
suppositi creati, ergo non distinguetur à Na-
tura : ergo qui suscipierat, subsistentiam dis-
tingueret à Natura, hoc ipso suscipientem dis-
tingueret à Natura.

stentiam esse positivam. Utiles hujus de-

scurfus potest patet.

§. II.

Virum ex Mysterio Incarnationis colligatur probabiliter, Subsistentiam esse positivam, an Negativam.

110. *D*ux sunt in hoc punto celebres sententiae: prima Scotti, qui non tam assertive, quam potius dubitative docuit, substantiam confitere in negatione communicationis actualis, seu vnionis Naturae cum alia substantia completa: clarius & magis accommodate ad nostrum propositum, si queras, quid illud sit, quod natura humana Christi defacto non habet, & quod excluditur ab illa per assumptionem seu vnionem hypostaticam, ex cuius absentia non sifit in se, nec est persona distincta à Verbo, sicut esset persona distincta, si non esset unita Verbo; respondent autores hujus sententiae, non esse aliud, quam negationem hujus ipsius unions hypostaticæ. Hanc sententiam amplexus est VVadingus: quod quidem mirum non est, quia negat Modos universem. VVadingus secutus est Recenti Hispanus, qui tamen hoc habet singulare, quod admittat esse possibilem in omnibus & singulis naturis substantiam positivam, que tamen defacto non existit: quem quo ad hoc specialiter impugnabo inferius.

Contraria sententia est communissima, qua docet, substantiam esse aliquid positivum, praescindendo, utrum sit Modus vel Res. Hujus sententiae principia fundamenta (omissis levioribus, qua apud Philosophos videri possunt) refutam, vñā cum respondentibus adversariorum, si quis dederunt; deinde eam specialiter ad hominem contra Recentiorum illum tuebor.

Primum Argumentum proponit P. Raynaldus. Terminus ultimus substantia creatæ, nempta substantia, non potest esse mera negatio, quia terminus ille confert ad completam naturam substantialem, quæ absque eo foret substancialiter incompleta. Negatio enim non potest dici complementum rei positivæ: Vnde Natura substancialis perpetam diceretur esse per se incompleta: Nihil quippe dicitur incompletum, nisi quod perfici potest accessu complementi, quod sit eiusdem generis cum natura seu re compleanda: atqui per se liqueficationem non esse ejusdem generis cum Natura substanciali: ergo non potest tam completere.

Ad hoc Argumentum vtique respondendum est adverlaris, substantiam esse quidem complementum Naturæ in ratione substantiæ: sed ad hoc sufficere complementum Negativum & Terminum Negativum, & hoc complementum esse complementum substancialis Negativum, quia est negatio unions substancialis. Ulterius hæc negatio convenit in aliquo prædicto generico cum Ente positivo, quia potest etiam dari Ens positivum, exclusivum unions hypostaticæ: Instantia etiam hujus rei posset dari ex Continuo: v.g. aqua

palmaris, in multorum sententia, constituitur in ratione vnius individui per negationem continuationis cum alia aqua, & sic hæc negatio est complementum negativum, ita etiam erit substantia.

211. Contra hanc responsonem virgeri posset, & ostendit disparitas instantie allata cum substantia. Qui negant puncta terminativa, & volunt Aquam terminari per meram negationem, hoc ideo dicunt, quia aquæ non est Bonum debitum, non continuari, inquit est illi Bonum continuari; & licet hæc determinata & tanta continuatio non exigatur ab aqua, aliqua tamen continuatio indeterminate exigitur; determinatio autem provenit per accidens ex alijs causis habentibus vim dividendi, quæ divisibilitas erat necessaria ad bonum universem. Itaque continuatio est bonum privatum aquæ, quia quod plures partes sunt continuatae, eò est potentior aqua ad se defendendum, ne ab agente extrinseco destruatur.

Econtra Subsistere in se, & esse terminatum, seu non communicatum per unione informativam alteri Supposito, est Bonum Naturæ exigentis hunc terminum: quapropter videtur Natura debuisse hunc terminum potius constituere in aliquo positivo & intrinseco ipsi natura, qui se habeat instar propugnaculi, & eo modo quo se haberent puncta terminativa, si darentur, quæ, vi dixi, solùm ideo non dantur, quia continuatio est bonum aquæ.

212. Secundum, & ferè unicum argumentum quod vrget Lugo, Reynaudus, Arriaga, & Comptonus, desumitur ex definitione Patrum, damnantium errorem Nestorij. Definiunt enim Patres, post unione inter Verbum & Naturam Christi, non mansisse substantiam seu rationem Personæ ex parte Humanitatis, sed esse spoliatam propriâ substantiâ. Jam sic. Ridiculum est definire, per unione non manere negationem unions: per unione spoliari subiectum negatione unions: atqui in sententia dicente, quod substantia si negatio unions, hoc & nil aliud definivissent Patres: ergo sententia adversariorum facit definitionem Patrum ridiculam, & absurdam. Ergo dicendum potius est, quod Patres supposuerint, substantiam esse positivam.

Hoc argumentum habet primâ fronte apparentiam, reipetâ non vrget, nisi aliter instaretur. Tunc est ridicula definitio Concilij, quando in formalibus terminis definituraliiquid, quod adeo est lumine naturæ notum, vt ridiculum sit id negare: nam hujusmodi Heres, non alia definitio rejicienda est, quam hellebori porrectione. Jam vero Nestorij heres non fuit hæc. Per unione non tollitur negatio unions. Post unione manet negatio unions. Per unione natura non spoliatur negatione unions. Sed heres ipsius fuit, nullam dari unione physicam inter Verbum & Naturam humanam, sed merè affectivam, & cum hac affectiva unione confitere totam rationem Personæ

P P P

Personæ

Personæ & Personalitatis humanae naturæ. Hoc Patres damnârunt, & definierunt, dari vñionem physicam, & per eam tolli seu excludi personalitatem propriam humanitatis, quidquid illa personalitas sit, in quo præscindebant à quæstione philosophica, an subsistens sit positiva vel negativa, quia sufficiebat definivisse, dari vñionem physicam exclusivam personalitatis humanae, seu dualitatis personarum: & humanitatem posse existere sine propria personalitate. Ad argumentum ergo in forma respondet, distinguen-
do majorem. Est ridiculum illa definire in eo sensu, in quo non erat ridiculum ea negari à Nestorio, nego: in eo sensu, & sub illis forma-
libus terminis, & explicito conceptu, in quo fuisse ridiculum ea à Nestorio negari, concedo
majorem: & eodem modo distinctâ minore ne-
gatur consequentia.

213. Aliter tamen mihi videtur hoc argu-
mentum institui posse. Sciendum autem est, quod Nestorius pro suo errore quatuor supposuit.
Primum, quod Persona nihil penitus aliud
importet, quam *Natura*. Secundum, quod sicut
omnia constitutiva *Naturæ* sunt positiva & sub-
stantialia, ita omnia constitutiva Personæ, sunt
etiam positiva & substantialia: hoc enim clare
sequitur ex priore. Tertium, quod repugnat
vnam personam physicè vniri alteri personæ, ita
vt ex parte vtriusque Personæ maneat omnia
constitutiva Personæ. Quartum, quod inter omnia
constitutiva *Naturæ* humanae Christi & Ver-
bum intercesserit aliqua vniō, qualisunque.
His quatuor datis, evidenter deducetur error
Nestorij, nempe Vñionem hanc non potuisse esse
physicam, sed debuisse esse tantum Metaphoricam
& affectivam. His suppositis

Concedo, quod ex Patrum definitione &
damnatione erroris Nestoriani, non possit immedi-
atè deduci, subsistentiam creatam esse positivam: nam hoc definire non pertinebat ad il-
lorum intentum, quibus satis esse debebat, defini-
visse unitatem Personæ in Christo sine confusio-
ne Naturarum.

214. Censo tam, illorum Patrum sen-
sum fuisse, subsistentiam creatam exclusam per
Vñionem Verbi, esse aliquid positivum & sub-
stantialie. & hoc satis est, vt Conclusio & senten-
tia communis probetur auctoritate illorum Pa-
trum. Probo hoc assertum. Spectatis verbis
Patrum, & ioto processu quem instituerunt con-
tra Nestorium, videntur Patres in tribus vltimis
recensentis cum Nestorio convenire, & illi con-
fessisse, & in solo primo diffensisse. Et quidem
de tertio & quarto puncto non est difficultas. so-
lùm pro secundo puncto est reddenda ratio, sua-
dens, quod Patres convenerint cum Nestorio,
nempe quod omnia constitutiva tam *Naturæ*
quam Personæ, sint positiva.

Ad hoc probandum adducam primò varias
significationes, in quibus vocabulum, *Hypostasis*,
vñsurpatum est ab antiquis, & apparebit, semper

in positivo sensu fuisse vñsurpatum. Secundò
feram locutiones Patrum, quibus afferunt, ante-
quos philosophos, ignorantes hoc mysterium,
non potuisse agnoscere distinctionem inter *Naturæ*
& *Personam*, & ab his fuisse seductos heretici.
Quæ Testimonia plurimum momentum habent pa-
funt contra Recentiorem jam toties à me no-
natum, & pro merito suo semper à me admis-
tum, qui subsistentiam negarivam vult ex co-
spite persuadere, quod illa potuerit independenter
ab hoc Mysterio facile intelligi, quod Divisio ab alio (qua ex de-
conceptu Personæ) sit negatio vñions: ut
hoc facili conceptu putat te magnum pondus la-
sentientia adjicere. Ego autem ostendam, p-
tres longè alter sensus. Quoad primum,

215. Hypostasis significatio originalis apud
Græcos Theologos duplex est, teste Petavio lib. 4.
c. 1. n. 2. Primo significat solidum aliud à
eminens, ac verum, non adumbratum & immo-
Secunda significatio est, qua Res aliqua declaratur
non solùm verè existans, & que non plane ob-
hil (cujusmodi sunt negationes) sed que intime
consistit & permanet, cui Tò ANYPSTATOV
ponitur, caduta res & fluens, neque datum li-
bens, & quidquid non fert atatem. Eodem in-
Ettore teste Hypostasis apud antiquos idem finis
significabat, quod Substantia vel natura est. Denum stricissime accepserunt hypostasis per
substantia singulare, certis definita proprietatis.
Certe ha omnes significations important aqua-
merè positivum, quia important perfectionem
exclusivam opposita imperfectionis. Vñ
hi plusquam probabile est, quod quando Pa-
randem hypostasis stricissimè accepserunt contra
ores hereticorum, & significarunt Personam, &
quod, inquam, voluerint significare formam po-
sitivam, facientem subsistere Naturam, sicut in-
sistere, vt etiam ipsa subsistat. Vno verbo dico
per vñsurpatum in ea significatione, qui solè
etiam significare subsistentias divinas, vñ
licet ex ijs quia haber citatus Petavius in 4. lib.
de Trinit. Quis autem credit, quod hi purissimè
subsistentiam creatam esse puram putam nega-
rem vñions, nunquam hoc discrimen inter fe-
tionalites increatas & creatas adnotâlemente? Quod
secundum;

S. Anastasius Sinaita ait, esse Traditionem
Apostolicam, & doctrinam in Ecclesia inde-
tam, quod *Natura* & *Persona* non sint idem, &
clamantibus licet philosophis, quos ait viam in
hereticis stravisse.

Theodoreetus, qui à principio favet Ne-
stori, sed deinde respuit, in suis dialogis multi
distinctionem *Naturæ* & *hypostasis* nullam que-
dem esse, si externa spectetur Sapientia, hoc est
& philosophorum & hereticorum: sed si Personæ
doctrina spectetur, *Naturam* & *Personam* diffi-
plurimum. Idem docent Epiphanius, Vigilius,
Eulogius, apud Reynaudum.

216. Ex his licet formare hoc argumentum. Juxta SS. PP. philosophi antiqui errarunt non distinguentes subsistentiam à Naturā : atque non errant, si subsistentia ex mente Patrum esset negatio vniōis cum aliena subsistentia : ergo ex mente Patrum subsistentia non est negatio, sed aliquid positivum, contradistinctum à Naturā. Minorem probo. Philosophi non comparant suppositum creatum cum supposito in cœsto & divino, sed cum quocunque alio supposito cœsto. Jam, si subsistentia creata est negatio, hæc negatio respectu suppositi alterius cœsti est negatio necessaria. atqui ex valde communi Recentiōris, & etiam Recentiōris Hispani doctrina, hæc negatio necessaria est identificata cum Naturā : ergo philosophi in eo sensu, quo illi locuti sunt de Persona & Naturā, non errāssent.

217. His communibus argumentis placet addere hoc aliud, & sic argumentor pro subsistentia positiva. Si subsistentia est mera negatio, tunc subsistentia Petri, secundūm quod facit differre à Bucephalo in ratione suppositi, non est id secundūm quod differt à Deo in ratione suppositi, consequens non credo adversarijs in mentem venire, nemo enim vñquam duas hujusmodi subsistentias affluit, vnam ad excludenda supposita cœsta, aliam ad excludendum suppositum divinum. Sequelam facile probo ex dictis & concessis. Illud est subsistentia Petri respectu Bucephali, per quod repugnat Naturā Petri vñiri Bucephalo : atqui non repugnat vñiri Bucephalo per illam negationem, per quam repugnat vñiri Persona divina : ergo alia est subsistentia respectu Bucephali, & alia respectu Personæ divinae. Major est certa. Minor probatur. Naturā Petri repugnat (in sententia adversariorum) vñiri Bucephalo per negationem necessariam identificatam cum ipsa natura, Deo repugnat vñiri per negationem contingente separabilem à natura : sed haec negationes sunt inter se distinctæ, quia altera identificatur cum natura, altera non : ergo in sententia adversariorum subsistentia ad aquata Petri est aggregatum ex Naturā & negatione contingente, quorum neutrum secundūm se est sufficiens exclusivum omnis alterius suppositi, & per consequens Petri natura non per idem subsistit respectu Bucephali, per quod subsistit respectu Dei.

218. Contra Recentiōrem docentem, esse possibilem subsistentiam positivam, quemadmodum defacto admittit communis sententia, potest actualis existentia ejusdem satis efficaciter, meo quidem iudicio, probari.

Si est possibilis subsistentia positiva, hoc ipso defacto datur. Est per adversarium possibilis : ergo defacto datur. Sequelam probo sexduplici modo termino. Primo sic. Si subsistentia positiva est possibilis, & defacto non datur, ideo defacto non datur, quia si datur, esset superflua : sed si esset superflua, hoc ipso est impossibilis : ergo vera est sequela. Minor probatur. Si esset su-

perflua, esset essentialiter superflua : sed ens essentialiter superfluum, secundūm veriorēm philosophiam est impossibile. ergo si esset superflua, est impossibilis. Majorem probo. Illud est essentialiter superfluum, quod essentialiter supponit adesse id, ratione cuius est superfluum : sed subsistentia positiva essentialiter supponeret id, ratione cuius esset Superflua : ergo &c. Minor probatur. Supponeret essentialiter negationem illam, in qua adversarius constituit subsistentiam sufficientem : sed ratione hujus esset superflua : ergo &c.

219. Probo jam sequelam 2. Si est possibilis positiva Subsistentia, & defacto non datur, erit Naturalis Entitas, & non erit Naturalis, sed Supernaturalis : hæc sunt contradictiones : ergo vel defacto datur, vel est impossibilis. Sequelam probo. Imprimis esset entitas Naturalis, alioquin per illam evaderet homo Persona supernaturalis, cui proinde deberentur dona supernaturalia, ad hæc enim significaretur à personalitate Supernaturali : ergo esset possibilis substantia & persona purè cœsta, cui ratione substantiarium deberetur Gratia Sanctificans & Visio Beata, quod est falsum, vt in primo lib. ex communi dictum est. Deinde vero talis Subsistentia esset Supernaturalis, quia excederet omnes vires cœstas & creabiles, excederet omne debitum naturæ, vt per se patet, si enim esset debita, miraculum esset, quod defacto non daretur : sed non est miraculum eam non dari : ergo si daretur, esset in debita, excedens vires Naturæ.

220. Probo sequelam 3. Si subsistentia positiva esset possibilis, & tamen defacto non datur, esset, & non esset Entitas Substantialis : hæc sunt contradictiones : ergo vel datur defacto, vel est impossibilis. Sequelam probo. Et imprimis quod esset substantialis, pater, quia esset complementum substantiae. Quod non esset substantialis, probatur. Illud sine quo substantia est completa in ratione Personæ, non est complementum substantiae : sed sine illa positiva subsistentia esset substantia completa in ratione Persona : ergo non esset complementum substantiae. Major est ex terminis evidens. Minor est ipsius adversarij, qui docet subsistentiam in ratione subsistentis sufficienter compleri per negationem, sine subsistentia positiva. Neque licet distinguere Majorem : Id sine quo est completa negativæ, non est complementum negativum, concedendo : non est complementum positivum, negando. Hæc inquam distinctione esset inepta. Nam quomodo cumque sit completa substantia, modò sit completa eo modo quo connaturaliter exigit completa, jam hoc ipso, quidquid illi supervenit, non est substantiale, sed extra conceptum substantiae : adeoque est accidens : atqui sine subsistentia positiva substantia est per adversarium completa, prout connaturaliter exigit compleri : ergo subsistentia positiva esset extra conceptum substantiae, & esset accidens.

Probo sequelam 4. Si substantia positiva est possibilis, tunc in casu quo daretur illius causa connaturalis, deberet esse vel generans, vel ipsa natura emanans illam ex se: sed quæcumque ex his causis assignetur, nihil illi obicit, quin de facto illam substantiam producat: ergo si est possibilis, dabitur de facto. Probo minorem. Omnis causa necessaria, completa ad agendum, de facto producit suum effectum: atqui tam generans, quam natura emanativa esset hujusmodi causa: ergo produceret de facto illam substantiam.

221. Probo sequelam 5. Si positiva substantia est possibilis, & de facto non datur, tunc datur de facto potentia passiva perperam facta, hoc est penitus otiosa, nullam habens correspondentem causam seu potentiam activam, quâ possit redigi in actum: consequens est absurdum: ergo si est possibilis, datur de facto. Sequelam probo. Natura haberet potentiam passivam & receptivam seu sustentativam substantiam, & nulla daretur potentia activa potens illam substantiam educere: si enim datur de facto potentia productiva, vnde scit adversarius, quod eam non producat?

222. Probo sequelam 6. Si est possibilis substantia positiva, tunc ejus possibilis fundabitur in participatione perfectionis divinae, quâ scilicet Natura divina gaudet substantiis positivis. Sed hoc ipso rectius dicitur eam de facto dari: cur enim Deus hanc communicationem suæ perfectionis invideret Naturis creatis; cum hoc non sit producere novam aliquam speciem completam, sed complementum earum retum quas de facto produxit? Quis neget, pulchrius esse, naturam substire positivè, quam mere negativè?

223. Objicit adversarius pro sua sententia primò. Persona est Natura Rationalis individua substantia: atqui individuum est indivisum in se, & divisum à quocumque alio: ergo Persona solùm addit Natura rationali separationem à quocumque alio: hec separatio non est formaliter entitas positiva: ergo Personalitas non est entitas positiva. R. Distinguendo consequens. Persona superaddit naturam solam separationem radicalem, & proportionatam ipsi naturae tantum substantialiter incompletam, concedo. Superaddit solam separationem formalem seu negotiū nūonis, nego Conseq. Ad probationem distinguo sublunptum. Separatio radicalis & proportionata in ratione complementi substantialis, non est formaliter positiva entitas, nego: separatio formalis, concedo ant. & nego Conseq. Hanc responsionem deberet dare adversarius, si existeter substantia positiva per ipsum possibilis. Eadem datur à philosophis admittentibus puncta terminativa.

Objicit 2. Vno est entitas positiva: ergo non esse unum est formaliter negatio. R. Eodem modo distinguendo consequens, & retrouando argumentum sicut prius, à quo non differt nisi solis vocibus.

§. III.

Vtrum Vno hypothatica distinguatur inter ab extremis, & quid sit.

224. Dicendum 1. Unionem inter Humanum & Verbum realiter distinguunt ab extremis. Demonstratur. Quacumque possumus nōmine cogitante, ab invicem separari, et deinde aliquo modo realiter distinguui: sed Vno hypothatica potest ab humanitate & verbo fandi impetrari, nōmine cogitante, separari: ergo & Major est evidens, quia nihil potest à seipso separari. Minor etiam innegabilis est: nam figura de facto mea humanitas & Verbum non sunt una & humanitas Christi potuerit non esse unum.

Qui univēsim Modos negant, respounderunt existentibus extremis existere quidem Unionem entitativę, non tamen formaliter: & valet ab illis tantum formaliter separari posse, non entitativę. Sed contra est: quia separari tamen cogitante, est separari entitativę: ergo etiam distinguuntur entitativę.

225. Verum ut in praesenti abstinemus varijs tergiversationibus, & loquendi horum, idem semper, & ideo nihil significamus, ut philosophis relinquimus, eti specialis difficultas & ratio ponendi in casu præfenti unionem hyperadditam. Si Vno hypothatica est formalitas, deberet saltem assignari philosophique conditione vel dispositio, quâ scilicet relutare habeat formalitas in hac potissim quam alta quacumque humanitate, & quia non posita non relutaret: unde impossibile est talem assignare: ergo ipso Vno deberet esse realiter distincta ab extremis: non potest enim intelligi transitus de contradictione in contradictionem, nisi in rerum natura aliquod alterum habeat quam antea. Sublunptum probabo. Si sermo sit de dispositioib⁹ ex parte humanitatis, nulla planè est excogitabilis, que disponat physice humanitatem, ut illuminatur à disposito divino, multò minus quia disponit ad personalitatem Verbi potius, quam ad Personalitatem Patris, vel Spiritus Sancti. Jam ex parte Verbi nulla potest admitti dispositio vel conditio, nisi quis vellit ponere aliquam terminacionem liberam, virtualiter intrinsecè distinctam ab definita, & ab ipso Verbo divino, quia se tempore lumen ex parte Verbi, & non sit communis omnibus tribus Personis, de qua tamen nullus advertitur: mentionem facit, & in rei veritate absit non esset quam divinare, nec per illam terminacionem explicaretur, quomodo Humanitas per unionem perficeretur, & exaltaretur, & propria substantia supplereatur.

226. Recurrunt aliqui ad Decretum De ac dicunt: hoc ipso quod Deus decrevit Verbum potius quam aliam divinam personam, & hanc potius quam aliam humanitatem allimere, hoc ipso, inquit, omnibus alijs sublati, indubitate hæc humanitas præ alia assumpta emponit illo tempore, quo Deus voluerit, & omnis in le-

serentia auferetur, quia Decretum Dei frustrari non potest, ergo non est opus vnione superadditam. Sed nemo non videt, haec ratione defendi posse, pariem posse esse album sine albedine superaddita; solo enim decreto positio erit infallibiliter albus, quia frustrari non potest. Itaque Decretum non est causa formalis, sed efficiens; nec est opus hoc pluribus prosequi, quia nimis evidens est insufficiencia datae responsionis.

Confirmatur jam argumentum factum. In Sententia contraria non potest assignari verificativum hujus Evangelicae veritatis: *Verbum Caro factum est.* Nam haec propositione non significat, solam humanitatem factam esse, ut patet: ergo aliud assignandum, nec potest esse aliud, quam ratio; nam quidquid aliud assignetur, erit indifferens ad vniōnem, vel erit aliquid non factūm.

Objiciunt 1. Si Vnio esset realiter distincta ab Humanitate & Verbo, esset producta à tota Sanctissima Trinitate: sed hoc dicī non potest: ergo, &c. Major est certa, quia omnis productio ad extra est communis toti Trinitati. Minor probatur, quia sequeretur, humanitatem esse à tota Trinitate assumptam: nam ab illo est assumpta, à quo vniō producitur. R. & quero ex adversariis, à quoniam producatur formalitas Vnionis quam ipsi ponunt? aliqua enim productio intervenire debet, alioquin Verbum non est caro factum. Deinde si vniō non est aliquid productum, quomodo ergo verum est, quod humanitas afflumpta, quandoquidem *assumere*, sit, *producere*, ut adversarij definitur? R. directè negando minorem, ad probationem distinguo: assumere est producere, & nihil amplius, nego: assumere est producere, & insuper vniō, seu terminare vniōnem, concedo, hoc autem complexum solum Verbo convenit.

Objiciunt 2. Si vniō esset realiter distincta, sequeretur, non solum humanitatem per illam perfici, & intrinsecè mutari, sed etiam ipsum Verbum, quia de ratione vniōnis est, perficere extrema. R. Cūm de fide sit, Verbum vniōi, dent adversarij rationem, cur per formalisticam vniōnem mutetur & perficiatur humanitas, non item Verbum, & considerent, vtrum non eadem responsio modali vniōni aptati posit. Dicimus ergo, de ratione vniōnis physica solum esse, perficere illa extrema, qua per ejusmodi vniōnem alter se habent intrinsecē. Verbum autem non potest se intrinsecē alter habere, vtpote habens per identitatem omnem perfectionem simpliciter simplicem. Humanitas econtra perficitur, quia substantialiter complectur, & terminatur in ratione suppositi.

227. Quarunt hīc aliqui, vtrum Verbum debat dici vniōi intrinsecē, vel extrinsecē. In tripla omnes convenire debent, & denique de vocabulo lis erit. Lorca, Bonaventura, Lessius, Vasquez, dicunt Verbum vniōi extrinsecē: alij communis dicunt vniōi intrinsecē: non quasi via subjectetur aut recipiatur in Verbo, sed quia

vi vniōnis Verbum evadit constitutivum intrinsecum Personæ Christi: volunt proinde per hunc loquendi modum solum excludere vniōnem extrinsecam metaphoricam, qualis est vniō intentionalis potest cum objecto.

§. IV.

Vtrum Vnio hypothatica sit Modus substantialis supernaturalis.

R. Espondetur affirmativè. Et primò quod sit modus probatur. Quia est actualis & ultima determinatio ad esse vnitum, & non potest existere sine extremis, etiam si hæc possint existere sine illa.

Quod sit substancialis, probatur. quia est vniō extenorū Substantialium ad faciendum vnum per se, estque ultimum complementum ut quo substantia sit. Quod denique sit supernaturalis probatur. Quia superat omnes vires creatas & creables: & præterea est radix ut quo, donorum supernaturalium, ut instat dicitur. Contra hoc tertium

228. Objicitur 1. Sancti PP. vocarunt hanc Vnionem naturalem, ut videre est apud Vasquez disp. 17. c. 3. R. Illos PP. solum voluisse, non esse meram vniōnem moralem, seu metaphoricam, & per affectum, ut volebat Nestorius; quapropter rō Naturale, non usurparunt prout opponitur supernaturali, sed eo sensu, quo nos eam vocamus Vnionem physicam.

229. Objicitur 2. Nulla substantia potest esse supernaturalis: sed vniō hæc est substantia: ergo non est supernaturalis. R. Distinguendo majorem. Nulla Substantia vt *Quod*, potest esse supernaturalis, concedo: nulla substantia vt *Quo*, nego. Vnde vniō hæc rectius dicitur *substantialis*, quam Substantia.

230. Objicitur 3. Si vniō hypothatica esset supernaturalis, deberent illi habitus supernaturales, & per se infiniti, hoc dicī non potest. hinc enim inferri posset, dari in Christo tertiam naturam: quia vniō hypothatica esset principium radicale operationum supernaturalium, & quidem in eo, in quo est primò & per se: quia non præsupponeret aliud principium carundem operationum: & sic conveniret Vnioni tota definitio Naturæ: dabitus ergo præter Naturam divinam & humanam tertia Natura in Christo.

R. Negando, quod Vnio hypothatica simpliciter sit primum principium operationum quae fiunt à tali supposito: præsupponit enim animam, qual licet non sit principium operationum supernaturalium, est tamen principium ceterorum operationum, ita quidem, ut non exigat amplius compleri in ordine ad alias operationes. Natura autem ita debet esse principium operationum, ut non præsupponat aliud principium operationum non exigens ulterius compleri, esto possit elevari ad alias operationes; alioquin etiam Gratia sanctificans esset natura. Brevius. Illud Ppp 3 non

non est Natura, quod jam' in eodem subjecto supponit aliud quod est natura: vno autem supponit animam.

CONTROVERSIA II.

Vtrum sola Personalitas Verbi, vel etiam Natura divina secundum esse absolutum terminaverit immediate vniō nem hypothaticam.

231. Durandi Sententia fuit, dari duas vniōes hypothaticas, quarum vna, & quidem priori terminetur ad Naturam divinam secundum esse absolutum, & aliam qua terminetur ad esse relativum. Rejicitur ab omnibus, & quidem à Vasquez tanquam minus Catholica. Præcipue ex eo rejicitur, quia sic tota Trinitas fuisset Incarnata: quod enim convenit Naturæ divinæ secundum esse absolutum, convenit Trinitati: ergo si Natura divina esset incarnata secundum esse absolutum, tota Trinitas esset incarnata, sicut tota Trinitas dicitur incarnasse Verbum, quia propositio vniōis est omnibus Personis communis.

232. Controversia inter ceteros DD. est, vtrum eadem indivisibilis vno hypothatica fuerit æquè immediate terminata ad Naturam divinam secundum esse absolutum & relativum: & quidem procedit quæstio supposita distinctione virtuali intrinsecâ, de qua in prima parte actum est. Affirmavit Gabriel, cuius sententiam recte vocat singularem Hurradus: nam præter hunc nemo produci potest ex impressis auctoribus vsque ad ea tempora, qui id afficerit. Nihilominus novissime Gabrielem fecutus est Recentior Hispanus, qui tribuit hanc opinionem Nominalibus in genere. Sed hac auctoritas illum parum juvat: Nam Nominales communiter nullam virtualem distinctionem admittunt, & ideo in eorum schola non procedit præfens quæstio.

Sententia afferens, Vniōem terminari ad solam Personalitatem immediate, post Vasquez & Hurradum supponitur à RR. potius quam probetur.

233. DICO, Personalitatem Verbi solam immediate terminare Vniōem. Probatur Conclusio 1. Auctoritate duorum Conciliorum Toletanorum, sexto & undecimo. Vbi semper in Confessione solenni fidei, quam ipi Concilio PP. premiserant, hac clara verba posuerunt. Et cum tota cooperata sit Trinitas formationem suscepit hominis, quoniam inseparabilia sunt opera Trinitatis, ictus tamen Filius suscepit humanitatem in singularitate Personæ, non in Vnitate divinæ Naturæ, id est, in eo quod proprium est Filii, non quod commune est Trinitati. His verbis, fateretur adversarius, suam sententiam premi. Dupliciter tamen responderet. Primo, hoc Concilium fuisse tantum Nationale, non Vniversale. Ita est: sed non propterea caret auctoritate gravissima.

mâ, quia adducta verba posuit in suo Symbolo dei, & eadem verba repetit absque reprehensione Concilium XI.

234. Respondet 2. Concilium intelligendum esse, quid id, quod est commune Trinitati, Naturæ divina, non fuerit terminus aliquatus Vniōis.

Sed contrâ, quia hæc interpretatio inducit illis Concilij verbis sensum falsum, & reditum atque etiam æquivocum. Falsum & ridens quidem ideo, quia esset sensus sumillimus hæc propositioni, quâ ego dicerem. Volitus me pedit à me, non à Deo, interpretando: tantum à causa adiquata: censetur autem propositio ab omnibus falsa, & illius expositiō ridicula quia illa adjectio seu declaratio non exprimit modo per illa verba. Deinde esset etiam sensus æquivocus: quia dum dicit in priori membris in singularitate Personæ: loqueretur de termino inadæquato, in secundo membro loqueretur termino adiquato, dum dicit: non in virtute Naturæ: quæ sanè esset fallacissima æquivocatio.

235. Probatur Conclusio 2. Si Vno hypothatica æquè immediate sit in Naturæ divina virtualiter distingue à Personalitate, sicut sit in Personalitate, sequitur totam Trinitatem reditum incarnatam, non minus atque id sequitur sententia Durandi, ponens duas vniōes, consequens admitti non potest: ergo nec illud videtur sequitur. Sequelam (quam etiam fecit Concilium Toletanum) probo. Nam Vno afferari est quidem vno indivisibili, sed penitus quivalens duabus vniōibus Durandi: individualitas autem vniōis non impedit ex parte termini effectum formale: sicut, si quis per possidit vel impossibile videret intuitivè directe divinam essentiam, & cädem visione videret speciem directè Verbum, non propterea non videret tam Trinitatem indirecte in essentia divina quemadmodum videret alias videntes solam essentiam directè.

236. DICES. Natura divina vt est in Verbo, non est communis: ergo si Vno tantum terminetur ad illam vt est in Verbo, non terminetur ad illam vt communem: ergo non sequitur, quid esset incarnata Trinitas.

Sed contrâ. Hæc suppositio: *Natura prima est in Verbo*: Vel per te supponit pro sola Personalitate Verbi, vel simul pro aliquo virginaliter distincto à Personalitate Verbi: Si primum, habet intentum, & infero: Ergo Vno Nature vt est in Verbo, formalissimè aliud non est, quidam Vno Personalitatis: ergo Personalitas est Terminus adæquatus. Si secundum, quero quid illud non potest esse nisi aliquid commune, nam illa Personalitates non sunt communes: ergo adhuc Vno terminabitur ad aliquid commune, & illa reduplicatio est merum vocabulum nihil significans faciens ad solutionem argumenti.